

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Lovavdelingen

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
12/129- KJN

Vår ref.
201201168 EO ATV/mk

Dato
19.03.2012

Anmodning om habilitetsvurdering

1. INNLEDNING

Vi viser til brev av 8. februar 2012, der Samferdselsdepartementet ber om en vurdering av om samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa er inhabil i å delta i behandlingen av fremtidige forslag og beslutninger i Ryfast – et prosjekt for ferjefritt veisamband mellom Ryfast og Nord-Jæren/Rv. 13. Bakgrunnen for at spørsmålet reises er at statsrådets ektefelle, Arne Kleppa, i ulike stillinger og verv har arbeidet for å utvikle veisambandet.

Vi forstår Samferdselsdepartementets brev slik at det bes om en vurdering av statsråd Kleppas habilitet både i egenskap av å være sjef for Samferdselsdepartementet og i egenskap av å være regjeringsmedlem.

Vår habilitetsvurdering er basert på de faktiske opplysninger som fremgår av Samferdselsdepartementets brev. Statsråden har i brevet hit gitt følgende opplysninger om ektefellens stillinger og verv som direkte eller indirekte nå eller tidligere kan ha tilknytning til Ryfast:

«**RYFYLKERÅDET/RYFYLKE IKS** (regionalt samarbeidsorgan for Ryfylkekommunane).

Indirekte tilknytning gjennom medlemskommunane.

Dagleg leiar 1999–2007

RYFYLKEVEGEN AS (kommunalt vegselskap oppretta for utvikling av R-13) Indirekte tilknytning med pådrivarrolle for alle utviklingstiltak gjeldande R-13. Selskapet vart avvikla i juni 2009.

Dagleg leiar 2002 — 2009.

RYFYLKESAMBANDET A/S (Bompengeselskap for innkrevjing av planleggingsmidlar til Ryfast på ferjesambanda Tau-Stavanger og Oanes — Lauvvik) Direkte tilknytning i høve til bompengeneinnkrevjing. Selskapet vart avvikla i juni 2009.
Dagleg leiar 2002 — 2009.

I/S FJORDVEGEN Selskapet eit interesseselskap skipa av dei 15 kommunane og dei 3 fylkeskommunane som soknar til Riksveg 13. Målet er å fremja merksemd for vegen og lokalsamfunna langs vegen. Selskapet har aldri vore uttalepart til konkrete vegprosjekt, og aldri heller vore representert i noko utval som arbeider med konkrete vegprosjekt.
Styremedlem 2002 - ... Styreleiar frå 2008.

Arne Kleppa har no eit ulønna verv i eit interimstyre medan samanslåinga av IS Fjordvegen og Diktarvegen A/S vert formalisert.

**ARBEIDSGRUPPE OPPRETTA AV ROGALAND FYLKESKOMMUNE FOR Å
UTARBEIDA FORSLAG TIL FINANSIERINGSOPPLEGG FOR RYFAST.**

Direkte tilknytning for bestemt arbeidsoppdrag 1.halvår 2008. Oppløyst etter endt oppdrag.
Ryfylkeregionen sin representant i gruppa

HJELMELAND KOMMUNESTYRE

Kommunestyre-/formannskapsmedlem 2007 -2011

Arne Kleppa har ikkje økonomiske interesser i Ryfast og har heller ikkje nokon gong hatt det.»

2. LOVAVDELINGENS VURDERING

Forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet gjelder for offentlige tjenestemenn og andre som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, herunder for statsråder i egenskap av departementssjef, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 10 første punktum. Etter § 10 annet punktum gjelder lovens inhabilitetsregler ikke for en statsråd i egenskap av regjeringsmedlem. Det gjelder likevel visse ulovfestede inhabilitetsregler også når statsrådene opptre som regjeringsmedlemmer, jf. blant annet vår uttalelse i brev 30. august 2011 til Arbeidsdepartementet (sak 201105213 EO). Disse ulovfestede reglene fører ikke til inhabilitet i flere tilfeller enn de lovfestede reglene. Vår vurdering vil derfor ta utgangspunkt i habilitetsreglene i fvl. § 6.

Habilitetsbestemmelsene i fvl. § 6 retter seg mot det å «tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse» eller å «treffe en avgjørelse» i en «forvaltningssak». Hva som nå eller siden vil kunne innebære «avgjørelse» i saken, er det ikke nødvendig å gå inn på.

Ingen av bestemmelsene om automatisk inhabilitet i fvl. § 6 første ledd er aktuelle. Spørsmålet blir dermed om statsråd Kleppa er inhabil ved at det etter fvl. § 6 annet ledd foreligger “andre særegne forhold” som er “egnet til å svekke tilliten” til hennes upartiskhet ved behandlingen av fremtidige forslag og beslutninger om Ryfast.

En sentral side av lovens krav om «særegne forhold» er at det normalt ikke vil foreligge inhabilitet for statsråden i saker av generell karakter (for eksempel lov- og forskriftssaker), selv om avgjørelsen kan få konsekvenser for statsråden selv eller andre som hun har nær personlig tilknytning til. Unntak kan likevel tenkes i tilfeller der en avgjørelse etter sin art er generell, men reelt sett får konsekvenser bare for en liten krets, eller der avgjørelsen får betydelig større konsekvenser for statsråden selv eller hennes nærstående enn for andre som blir berørt av avgjørelsen.

Et ferjefritt veisamband vil komme alle brukere av veien til gode og er derfor en fordel av alminnelig karakter. Lovavdelingen har ingen opplysninger som skulle tilsi at et ferjefritt veisamband skulle få betydelig større konsekvenser for statsråden eller hennes nærstående sammenlignet med andre som blir berørt. Det er opplyst at Kleppas ektefelle ikke har økonomiske interesser i Ryfast og at han heller ikke noen gang har hatt det. Vi viser til fremstillingen foran.

Avgjørelsen i saken om Ryfast vil dermed ikke medføre «en særlig fordel, tap eller ulempe» for Kleppa eller noen hun har nær personlig tilknytning til (jf. formuleringen i fvl. § 6 annet ledd annet punktum). Spørsmålet er likevel om andre forhold kan føre til inhabilitet.

Lovavdelingen har i flere tidligere uttalelser lagt til grunn at det er vid adgang for en statsråd til å delta ved behandlingen av saker også når statsråden har nær tilknytning til organisasjoner eller andre sammenslutninger som arbeider for bestemte interesser, for eksempel mer eller mindre vidt definerte landbruks- eller fiskeriinteresser. Et tilsvarende synspunkt må gjelde i en sak som denne. Vi kan ikke se at karakteren av de interessene denne saken gjelder, gjør noen forskjell. Vi nøyer oss med å vise til den generelle redegjørelsen i vår uttalelse i sak 2001/9733 EO, særlig punkt 1.7. Saken gjaldt fiskeriminister Svein Ludvigssens habilitet i saker som berørte Norges Sildesalgslag, hvor hans bror var nestleder i lagets styre.

Etter vårt syn ville engasjement fra en statsråd vedrørende et veisamband tilsvarende det ektemannen til Kleppa har hatt, ut fra synspunktene som det er vist til foran, ikke ha gjort henne inhabil som statsråd.

Det kan spørres om det har betydning for habilitetsvurderingen at det ikke er statsråden selv, men hennes ektefelle, som har vært tilknyttet de selskapene mv. som har hatt som formål å arbeide for utvikling av veisambandet. Vi har vanskelig for å se at det er avgjørende for om det foreligger inhabilitet i et tilfelle som dette, se tilsvarende i vår uttalelse i sak 2001/9733 EO punkt 1.7.

For ordens skyld nevner vi at det kan tenkes at en tjenestemann eller statsråd har engasjert seg i en sak i slik grad eller på en så irregulær måte at det kan bli spørsmål om inhabilitet av den grunn. Tilsvarende kan det tenkes at personer som står tjenestemannen eller statsråden nær, har opptrådt på en slik måte, og at det får

betydning for tjenestemannens eller statsrådets habilitet. Vi har imidlertid ingen holdepunkter for at Kleppas ektemann har opptrådt slik.

Etter dette vil de ulike stillinger og verv Kleppas ektefelle har hatt i forbindelse med Ryfastprosjektet, ikke medføre at det foreligger «særegne forhold» som er «egnet til å svekke tilliten» til statsråd Kleppas upartiskhet ved behandlingen av saken om Ryfast. Konklusjonen er at statsråd Kleppa, verken i egenskap av departementssjef eller regjeringsmedlem, er inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for eller treffe avgjørelse i saken om Ryfast.

Med hilsen

Arnulf Tverberg
lovrådgiver

Mona Kristensen
seniorsekretær